

INSIDE OUTSIDER

*'When you lose your money, you lose nothing.
When you lose your health, you lose something.
When you lose your character, you lose everything.'*
– Meyer Lansky

*'Ik schaamde me voor mezelf toen ik besepte dat het leven een gemaskerd feest
is en dat ik met mijn ware gezicht was gekomen.'*
– Franz Kafka

Inhoud

Proloog – De drie Chinese doktoren	9
Ontmoeting met de groep	11
Niets klopte	18
Beatle-haar en Beatle-schoenen	22
Betonnen labyrint	35
Eenzaamheid, behalve voor de vier Daltons	42
Ander huis, zelfde kinderhorror	53
Geesten	63
Rudeboy maar mijn kapper noemde mij Sjarrel	73
De weg naar nitroglycerine	88
Five souls (play the lead roles)	110
Vuurdoop	118
We breken je nek	125
Centre of the stage	130
Soms wringt het	136
DNA en de VPRO	141
'87-'88	145
Jason zonder Argonauten	161
De kelder, Rakim en Sylvia Whitman	190
Voortgang der dingen	207
Surrealistische zaken en uitmuntende dagen	211
De nacht is van fluweel en Dracula-tanden	218
In de rapcitadel	231
'88 was een idioot jaar	242
Masters of Reality	256
Press record if you want the record	264

De kronkelende weg en het doel blijft hetzelfde	280
Psycho Killer	293
Het K33-systeem	308
NYC opnieuw en godspeed Theo Van Rock	316
Cha-cha-changes	344
Pedal to the metal, het drumtapijt en over the Atlantic	354
Pers en hoofdkantoor	365
Joey, Paul en Larry	372
Huidskleur	383
Aan de andere kant van de plas	395
Dit is niet mijn huis, maar wel aangenaam	402
Parfum et grand	418
Deze natie moest het aanschouwen	431
De helter skelter-intelligentie van een autodidact	443
Funky five minus one	461
Rise like a phoenix	474
Planeet Rudeboy	485
Het geslepen mes	496
Outsider on the inside	507
Het utopische geluid	513
Jotting notes for a dose en een slang die mij beet	521
Het machinegeweerincident	529
Papieren intelligentie/epiloog	536
Dankwoord	548

Proloog

De drie Chinese doktoren

Een man in China bleek een kwaal te hebben waar hij snel hulp voor nodig had. Na enige aanwijzingen en informatie hadden mensen hem naar een bepaalde dokter gestuurd. Deze dokter moest wel heel goed zijn, want iedereen kende zijn naam en hij werd zeer gerespecteerd. Aangekomen bij het huis van die beroemde dokter werd er opengedaan door een bediende die de man na het horen van de reden van zijn bezoek meteen naar de praktijk van de dokter bracht. Een vriendelijke man die in een zeer mooi vertrek zijn werkzaamheden verrichtte, vroeg wat eraan schortte. De bezoeker legde het uit en de arts concludeerde meteen dat dit een vrij zeldzame aandoening was die hij niet kon behandelen op dat moment en aangezien hij ook nog erg druk was, vertelde hij de man over zijn iets oudere broer. ‘Ga hiernaartoe en zeg dat ik u gestuurd heb. Hij kan dit waarschijnlijk voor u oplossen.’ De man bedankte hem vriendelijk en ging naar een iets kleinere stad, waar hij de tweede dokter kon vinden.

Aangekomen op het adres zag hij de man en gaf hem te kennen dat zijn jongste broer hem naar dit adres verwezen had. Deze arts was ook bekend, maar niet zoals zijn jongere broer. Na het horen van wat de man scheelde gaf hij aan dat dit net niet de specialisatie was die hij bezat en zei dat hij een man kende die dit absoluut kon behandelen en verhelpen. ‘Het is mijn oudste broer, hij is niet zo bekend en eerlijk gezegd weet ik niet of hij er zal zijn. U zult moeten afreizen naar dit kleine dorp, daar kunt u hem vinden.’ De man nam deze aanwijzingen aan en begon zijn speurtocht naar het kleine dorp en de desbetreffende dokter.

Na een lange reis en speurtocht kwam hij in een dorp aan waarvan het net leek alsof er niemand woonachtig was, zo stil en bijna onbewoond leek het. Aan een toevallige passant vroeg de man of hij een dokter kende die hier moest wonen omdat het hem verteld was. De passant begon meteen

te wijzen naar een gedeelte van het dorp waar volgens hem de enige dokter woonde. De man klopte op de deur, maar kreeg geen gehoor of reactie. Opnieuw begon hij te kloppen maar deze keer iets harder en wanhopiger. Zo ver afgereisd om opnieuw teleurgesteld te worden? Opeens ging de deur open en een man die verre van een dokter leek, aangezien hij geen doktersjas droeg, vroeg wat de reden was van het bezoek. De man legde zijn kwaal uit, waarop de dokter hem vroeg om binnen te treden. Kijkend naar datgene waar de man zo'n last van had, begon hij een aantal handelingen die de pijn meteen verzachtten. Nu was de man bevangen door een bevrijdende opluchting en begon de arts te bedanken. De arts gaf hem nog een speciaal recept mee en een aantal tips voor de verzorging. 'U bent werkelijk een geweldige dokter, maar hoe komt het dat u niet zo bekend bent als uw broers?' vroeg hij. De arts slaakte een dankbare zucht toen hij hoorde dat hij eerst naar zijn broers was geweest en antwoordde: 'Mijn jongste broer heeft het helemaal gemaakt en aangezien iedereen hem kent is zijn status hoog. De kwalen die hij behandelt zijn kwalen die veel voorkomen maar niet zo zeldzaam zijn en dus verdient hij het geld. Mijn tweede broer is iets minder bekend, maar heeft een goede patiëntenlijst met kwalen waarvan de mensen makkelijk verlost kunnen worden. Ook hij is makkelijk te vinden. Ik ben niet erg bekend aangezien ik niet in de stad woon en dus weinig mensen zie die mij herkennen. Maar bovenal doe ik de kwalen waarbij het qua diagnose ingewikkelder ligt. Men komt bij mij wanneer men echt ten einde raad is en niet meer weet waar men het moet zoeken. Vandaar dat niemand mij echt kent, omdat de gewone kwaaltjes meestal opgelost kunnen worden en ik dus de laatste strohalm ben. Ik ben niet zo beroemd.'

De laatste dokter was en is altijd de interessantste voor mij. Ik wist niet of ik überhaupt zo'n positie zou kunnen bereiken, maar het was de positie die ik eigenlijk als heilig ervoer.

Ontmoeting met de groep

6 december 1986. De dag was aangebroken om de zaak eens van dichtbij te bekijken. Ik nam de trein van Amsterdam Centraal naar Utrecht Centraal, liep door Hoog Catharijne, dat er toen totaal anders uitzag dan tegenwoordig en een verzamelplek van junkies was, de vele corridors door om uiteindelijk op straat linksaf te gaan, weer linksaf en dan weer rechtsaf en te stoppen bij een gebouw dat De Vrije Vloer heette. Daar volgde ik de instructies die DNA mij gegeven had. Ik ervoer dit alles als een *drain* op mijn brein, want alles waar ik op een vage manier veel moeite voor moet doen ervaar ik als last en mijn wantrouwen zorgt er altijd voor dat ik me de vraag stel: wat ben ik in godsnaam aan het doen? Ik ging door de deuren van de *loading dock*, waar bands hun apparatuur uitladen, en klopte op een deur. Ik wachtte. Ik klopte een tweede keer. Ik wachtte. Ik klopte op de derde keer. Ik wachtte. Ik besloot om de trein terug te nemen. Ik begon al naar de uitgang te lopen toen ik een gesis hoorde, wat altijd een vrij karakteristiek geluid was van DNA. Wat ik later zou leren was: als dat gesis er was, dan was het of een teken van bevestiging of opmerkzaamheid of een voorbode van een leugen. Ik draaide me om en zag hem zijn hoofd naar buiten steken. 'Yo!' braakte hij uit. Dit impliceerde een verzoek om weer door de deuren van de loading dock te gaan en hem te volgen. Het volgende moment stonden we op het podium.

Wat ik zag, zou ik nooit meer vergeten. Het blijft volkomen onverklaarbaar dat een mens in één oogopslag kan zien dat-ie met zeer aparte individuen te maken heeft. Krachtige individuen. Ik zag een man staan, René van Barneveld, met lang haar, inktzwart, heel puntige cowboylarzen, jeans, flanel shirt en leren jas, met een Stratocaster Sunburst, die me groette met een knikje. Wel een vriendelijk knikje.

Dichter bij mijn positie zag ik een bassist met een *rip-off* van een

Precision-bas, helemaal wit, die mij met een vriendelijke lach groette. Die bassist heette Silvano Matadin. Het type dat zo in de band van Miles Davis kon zitten, maar ook in Sly and the Family Stone en toch iets ruwer overkwam. Ik dacht eigenlijk dat hij de leider van de groep was, omdat hij dat uitstraalde, maar niet op een mannetjesputtermanier. Er hing een soort aura van de ultieme muzikant om hem heen.

De drummer achter op het podium was vrij groot en had zeer grote handen. ‘Hey, ik ben Michel,’ zei hij. Dit was Michel Schoots. Naast hem DNA, maar deze keer was die niet zo vol bravoure als toen ik hem zag in Paradiso, maar meer afgemeten en rustig afwachtend van houding.

Zonder een woord te zeggen gingen ze meteen door met wat in de muzikantenwereld jams worden genoemd, stukken muziek en partijen zonder vocals die in zekere mate een uitgangspunt hebben, maar waarvan men nog niet zeker weet hoe ze verlopen en waar ze gaan eindigen, noch welke titel ze zullen hebben, noch wat de uiteindelijke structuur zal zijn. Terwijl ze speelden luisterde ik aandachtig en begon de compleet uitgewerkte teksten die ik bij me had te vergelijken met de jams die ik hoorde. Ik kwam tot de conclusie dat een bepaald tekstidee goed was in combinatie met een bepaald geluid dat ze maakten. Aangezien ik in songs dacht, voelde ik automatisch aan welk stuk muziek bij welke tekstuitwerking hoorde. Zo kon ik zien wat *like hand in glove* paste. De groep wist niet wat ik aan het doen was en speelde gewoon door.

Na vier jams vroegen ze mij: ‘En, wat vind je ervan?’ Ik antwoordde: ‘Speel die ene jam eens terug, dan zal ik iets doen.’ De jam die ik liet spelen, paste ik aan aan de lyrics van een song die ik al had en die ‘Struggle for Jive’ heette. Het was het enige lied dat ik in mijn carrière zowel met een andere groep had opgenomen – Born Free MC – als later met deze groep, maar ik vond het bij deze groep veel passender. De gitaar was veel dreigender, de bas was onherroepelijk en de drums deden hun werk, de cuts van DNA waren onheilspellend, alarmerend en zoveel spannender.

Toen ze hoorden wat ik aan het doen was, waren ze zwaar in hun nopjes, maar dat kon ik nog niet zien. Ik was te veel bezig met de song die ik aan het doen was. Zo ging dat een aantal jams door. Na deze sessie zeiden ze me met een veel grotere tevredenheid gedag dan ik ooit had kunnen vermoeden. Zonder er verder veel woorden aan vuil te maken wist eenieder in de ruimte,

inclusief ik, dat dit de perfecte bezetting was. Er waren al verschillende jongens langs geweest, maar niet een die dacht zoals ik. Want nogmaals: ik dacht in songs. Ik rijmde niet op een manier om de zaak op te vullen, maar had een doordacht emotioneel kompas dat muzikaal perfect aansloot op het instrumentaal gespeelde. De vele jaren waarin ik een muzikale smaak had gecultiveerd, wierpen hun vruchten af daar mijn muzikale gevoeligheid voor veel verschillende soorten gitaarmuziek, rock-'n-roll, hand in hand ging met wat die jongens speelden. Ik was honderd procent mc, maar met een traditionele kijk op rock-'n-roll. Mijn gevoel heeft me altijd gestuurd om als voorman een variant van rapvocals te doen die paste in een typische rockbezetting. En deze rockbezetting was nogal eigenaardig, want de dj was eigenlijk een traditionele instrumentalist, maar dan met *turntables*. Hij speelde geen gitaar, maar leverde het equivalent daarvan met zijn scratches, die te vergelijken zijn met gitaarriffs.

Dit hele spectrum was zowel kleurrijk als minimalistisch. De begeleiding van rapvocals door instrumenten kwam dicht bij punkrock, want alles kon en alles mocht, als het maar geweldig klonk. Wars van hoe geluid moest klinken, wars van wat eigenlijk gezien werd als de juiste manier, was dit een groep mensen die alleen voeren op een muzikaal kompas dat neigde uit te slaan naar een aparte, avontuurlijke sound. Vocals leken vaak op een monotone manier uitgespuugd te worden. Ik koos daar bewust voor omdat het mij deze keer puur om rap ging. Ik wilde dat vrij minimalistisch invullen en niet meer de route volgen die ik in TD 80 als zanger altijd nam.

Dit was voor mij de ultieme band, die overeenkwam met een uitspraak die ik ooit op school heb gedaan: 'Als ik ooit in een nieuwe groep ga, is die de beste van Nederland, anders overweeg ik het niet eens.' De scholieren die dit hoorden, op Huygenwaard in Heerhugowaard, dachten dat ik gek was. Ik heb de uitspraak maar één keer gedaan, niet wetende wat die eigenlijk inhield. Ik denk dat ik toen meer wilde aangeven: muziek is niet belangrijk voor mij om te doen, tenzij ik met een heel aparte groep mensen te maken heb. Vele jaren later zouden diezelfde schoolgenoten tegen elkaar zeggen: 'Hij heeft het altijd gezegd.'

Er heerste een gevoel bij de vijf leden dat dit dé groep was, en ik ben nooit meer van het gezelschap weggelopen.

De dag dat ik in de herfst van 1986 met mijn vriendin Kim terugkwam

van vakantie in Tunesië was ik meteen naar Paradiso gegaan. Er was een of ander mode-event, waar DJ All Star Fresh zou optreden. Na het aanschouwen van de show stond ik een tijdje beneden bij de ingang. Ik zag daar MC Spyte, een rapper die ik al kende toen ik nog in Heerhugowaard woonde. Hij was überhaupt een van de eerste rappers die ik kende en kwam weleens in zijn eentje vanuit zijn woonplaats Zuid-Scharwoude performen in café de Heer van Jericho. Ik vond het nogal wat, en ik vond hem extreem professioneel en overtuigend overkomen. Hij droeg disco-overhemden met de kraag omhoog, half open, soms een zwart stropdasje, en had zware curly haren met veel vet erin, zoals Surinamers het droegen en dan Egyptische stijl. Op zijn neus vaak een Scorpio-zonnebril of een pilotenzonnebril. Surinaamse vrienden zeiden altijd: ‘Hij ziet er tof uit, mang! Tranga!’

Spyte was blij om me te zien en dat was wederzijds. Maar van de persoon aan wie hij me zou introduceren, had ik niet kunnen vermoeden dat die überhaupt bestond. Het bleek een oude vriend van Spyte te zijn en dat betekende dat ze elkaar al heel lang kenden in de game.

‘Rudeboy, meet DJ DNA. DNA, dit is Rudeboy MC.’

De betreffende persoon genaamd DNA zei uitdagend, waarbij hij op de voor hem kenmerkende manier wat lucht tussen zijn tanden door zoog (later ontdekte ik dat dat betekende dat hij of loog, of overdreef, of simpelweg iets wilde toevoegen wat het voorgaande verhaal dat iemand verteld had moest overtreffen): ‘O je bent een mc, hè? Rap eens wat voor me.’

De vraag vond ik ontzettend idioot. Ik was niet het type dat graag wilde laten zien wat ik kon en ik vond het een zwakte van karakter om mezelf meteen te laten horen. Zo was er op feestjes ook altijd wel iemand die zeikte of je even een demonstratietje wilde geven, waar ik totaal niet op zat te wachten. Waar ik ook een hekel aan had was – nadat je heel veel moeite had gedaan om het niet te doen – dat er altijd iemand was die er dan aan toevoegde: ‘Hé, maar onze nicht Jacqueline kan ook goed zingen, hoor.’ (Ik veracht nichtjes die zogenaamd goed kunnen zingen of een goeie stem hebben en nog nooit in hun leven een goeie plaat hebben gemaakt of live een statement konden maken dat iedereen imponeerde, en zingen omdat het je makkelijk afgaat op een partijtje imponeert mij voor geen meter. Ook haat ik mensen die zeggen dat zij, of die en die, goed kunnen zingen.)

DNA bleef maar vragen of ik een rap wilde ‘busten’, zo noemde hij het. Iedere keer zei ik: ‘Ik heb geen zin.’ Spyte voegde er overigens aan toe dat ik een heel goeie rapper was. Daar ik spuugzat werd van de vraag en dergelijk gezeik verder wilde voorkomen zei ik uiteindelijk: ‘Luister heel goed. Ik bust de lyric in je oren, maaaarrr: ik ga het traag doen zodat je de fuck precies begrijpt wat ik aan het doen ben.’

‘Laat me het horen’, en demonstratief zette hij zijn hand om zijn oor en draaide het als een flapoor naar mij toe om te laten zien dat hij klaarstond.

De meeste rappers raptten altijd extreem snel, waardoor ze in mijn ogen konden verbergen dat ze eigenlijk geen inhoudelijke schrijfkraft hadden. Ik vond dat vrij dom en voelde er helemaal niets voor om vereenzelvigd te worden met dat groepje mensen. Nadat ik de lyric traag had gedaan, bijna alsof ik een gedicht van Oscar Wilde aan het uitdiepen was, greep -ie opeens in de zak van zijn zwarte colbert en haalde een stukje papier en een pen tevoorschijn. En het was gek: ineens herkende ik hem van een OOR-artikel waarin hij een extreem duivelse uitspraak deed over het VPRO-radioprogramma *De Wilde Wereld* met de zin: ‘De VPRO denkt dat ze de *juice* hebben.’ Naast het artikeltje stond een foto van DNA met koptelefoon half op en een colbert aan en zijn rechterhand maakte een soort electricboogiebeweging als in ‘Walk Like an Egyptian’ van The Bangles. Ook herinnerde ik me dat ik hem na het lezen van het artikel nogal oké vond, daar hij iets zei over de VPRO wat ik heel goed begreep. Hij straalde een soort individualiteit uit, *pizzazz*, alsof hij in een gevecht tegen de elite verwickeld was. Ik mocht dat wel. Dus ik kende deze guy eigenlijk al een beetje. En *he was jotting down notes*. De guy zei: ‘Kom omstreeks dit tijdstip, omstreeks de middag, naar Utrecht naar een plaats genaamd De Vrije Vloer.’ En vervolgens: ‘Oké, nu ga ik de kampioen van Nederland uitdagen en vernietigen.’ Voor ieders informatie: dat was Guan Elmzoon, DJ All Star Fresh, Nederlands kampioen *dj battle*. Ik moest deze uitspraak even verwerken, want ik wist dat DJ All Star Fresh niet alleen de beste was, maar ook al een staat van dienst had waar de meesten tegen opkeken. En ik wist dat hij altijd goed voorbereid kwam. Daarna was mijn volgende gedachte: *this guy is either an idiot* of extreem goed. Dit wilde ik écht zien.

Heel donker Amsterdam stond in de zaal, althans iedereen die het genre kende en naar deze muziek luisterde, Surinamers, Indo’s, maar ook veel